

12. SINIF TARİH

1. Ünite

1.

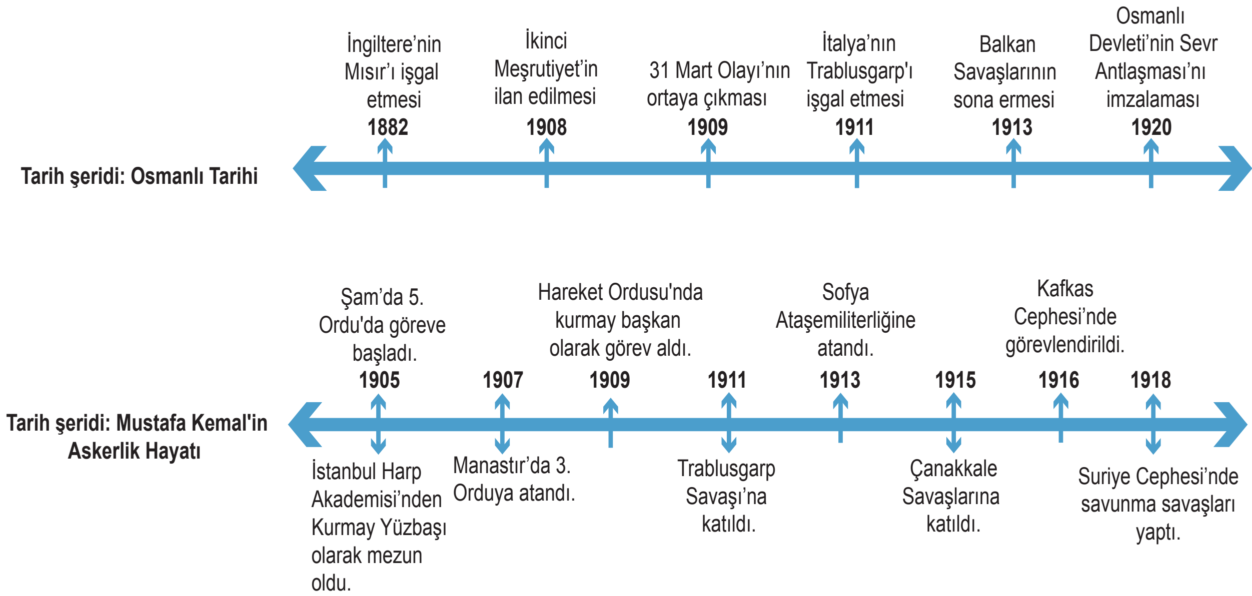
Mustafa Kemal'i Manastır Askerî İdadisinde etkileyen ilk kişi, tarih öğretmeni Topçu Kolağası Mehmet Tevfik Bilge'dir. Atatürk'ün: "kendisine minnet borcum var bana yeni bir ufuk açtı"dediği Mehmet Tevfik derslerinde Fransız İhtilali ile diğer ihtilal ve fikir hareketlerinden söz ederek Mustafa Kemal'de tarihe karşı ilgi uyandırmıştı.

Mustafa Kemal'in Manastır Askerî İdadisinde edindiği arkadaşlıkları hayatının sonuna kadar sürecektir. Özellikle Ömer Naci ile olan arkadaşlığı Mustafa Kemal'in edebiyata ilgi duymasına neden olmuştur. Ömer Naci sayesinde Namık Kemal'i tanır. Şiir ve kitaplarından çok etkilenir. Bu sayede hem edebî yönü gelişir hem de vatan ve millet sevgisi oluşmaya başlar. İhtilalin getirdiği milliyetçilik ve millî egemenlik ilkeleri onun için birer ilham kaynağı olmuştur. Mustafa Kemal okuduklarını mantık süzgecinden geçirip bir sonuca varırdı. Bu onun kişiliğinin en belirgin özelliğidir.

Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Mustafa Kemal'in düşünce yapısı bir anda ortaya çıkmış değildir.
B) Okuduğu yazarları ve edindiği fikirleri aynen kabul etmemiştir.
C) Fikirlerinin gelişiminde birçok faktör rol oynamıştır.
D) Tarih bilincinin oluşmasında, Tevfik Bey'in büyük rolü olmuştur.
E) Osmanlı'nın son zamanlarında yaşanan idarî ve iktisadî gelişmelerin etkisinde kalmıştır.

2.

Verilen tarih şeritleri birlikte değerlendirildiğinde Mustafa Kemal Atatürk ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Balkan Savaşlarından önce Sofya Ataşemiliterliğine atanmıştır.
B) II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Hareket Ordusu'nda görev almıştır.
C) Çanakkale, Kafkas ve Suriye cephelerinde Sevr Antlaşması imzalanmadan önce görev yapmıştır.
D) İlk askerî görevine Şam'da başlamıştır.
E) İlk savaş tecrübesini Trablusgarp'ta kazanmıştır.

3.

II. Meşrutiyet'in ilanını kutlamak için hazırlanmış posta kartı üzerinde "Yaşasın Vatan-Yaşasın Millet-Yaşasın Hürriyet" ifadesi yer almaktadır.

II. Meşrutiyet'in ilanı ile ilgili verilen bilgiler dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) İttihat ve Terakki Cemiyeti meşruti yönetime karşıdır.

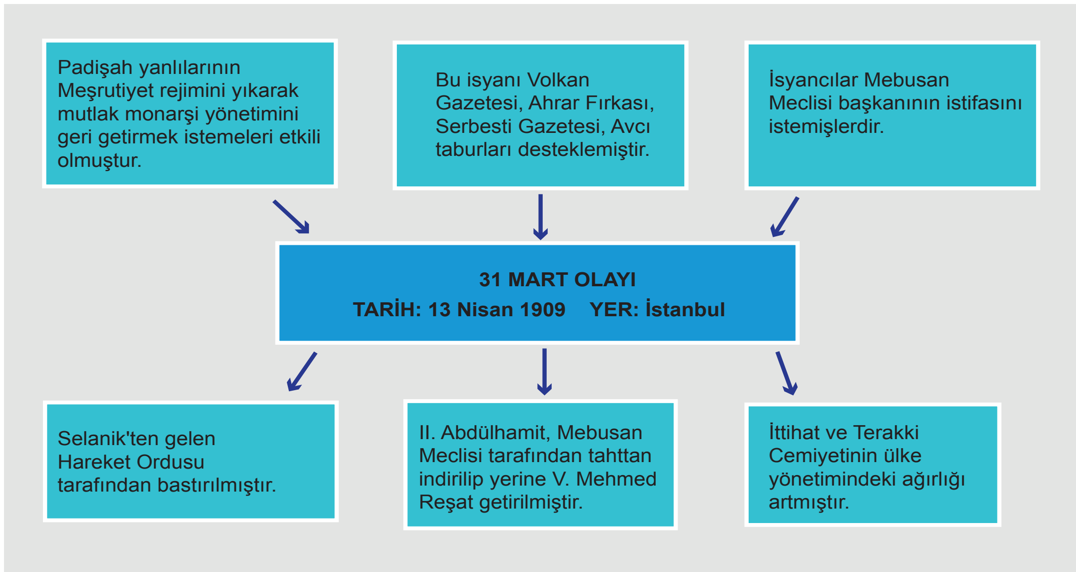
B) Azınlıklara parlamentoda temsil hakkı verilmiştir.

C) Osmanlı Devleti dağılmaktan kurtulmuştur.

D) Çok partili siyasi sisteme geçilmiştir.

E) II. Abdülhamit yönetimden çekilmiştir.

4.

31 Mart Olayı ile ilgili verilen bilgilere göre aşağıdaki yorumlardan hangisi doğru <u>değildir</u>?

A) Volkan gazetesi monarşi yanlısıdır.

B) Meşruti yönetim sona ermiştir.

C) Ayaklanma başarısız olmuştur.

D) Padişah değişikliğine neden olmuştur.

E) Yönetime karşı çıkan bir isyandır.

5.

XX. YÜZYILDA RODOS ve ON İKİ ADA			
SAVAŞ	**TARİH**	**ANTLAŞMA**	**AÇIKLAMA**
Trablusgarp Savaşı	18 Ekim 1912	Uşi Antlaşması	Balkan Savaşları bitinceye kadar Osmanlı Devleti Rodos ve On iki Ada'yı geçici olarak İtalya'ya verecektir.
Kurtuluş Savaşı	24 Temmuz 1923	Lozan Antlaşması	Rodos ve On iki Ada TBMM Hükûmeti tarafından İtalya'ya tamamen verilmiştir.
II. Dünya Savaşı	10 Şubat 1947	Paris Antlaşması	Rodos ve On iki Ada İtalyanlardan alınıp Yunanistan'a verilmiştir.

Verilen bilgiler dikkate alındığında Rodos ve On İki Ada ile ilgili,

I. Paris Antlaşması ile İtalya, Türkiye'den aldığı Adaları Yunanistan'a vermiştir.
II. İngiltere, Yunanistan'dan ziyade İtalya'nın hâkimiyetinde olmalarını yeğlemiştir.
III. İkinci Dünya Savaşı sırasında İtalya'nın egemenliğindedirler.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III. D) II ve III. E) I, II ve III.

6. Sultan II. Abdülhamid: "Hem bari orduyu politikadan çekebilseydik… Hanedana karşı olanlar, hanedandan yana olanlar diye bölündü yeni baştan ordu, 93 Muharebesi'ni kaybettik. 93 Muharebesi'ni niçin kaybettiysek, Balkan Harbi'ni de onun için kaybettik. Tarih değil, hatalar durmadan tekerrür ediyor… Ordu, gayesi içinde elindeki kuvveti kullanırsa meşru, gayesi dışına kayarsa gayri meşrudur. Belki bazı şeyleri yakar, yıkar ama sonunda kendisi de yıkılır..." demiştir.

Sultan II. Abdülhamid'in Balkan Savaşı'nın kaybedilmesiyle ilgili değerlendirmesine göre;

I. ordunun siyasete karışması,
II. Rusya'nın Balkan uluslarını desteklemesi,
III. Osmanlı Devleti'nin siyasi yalnızlık içinde olması

durumlarından hangilerinin bu başarısızlıkta etkili olduğu söylenemez?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve III. E) II ve III.

7. Balkan Savaşlarından sonra Anadolu'ya gelen Müslüman Türklerin, Anadolu'nun demografik, ekonomik ve sosyal yapısına büyük etkileri olmuştur. Balkan Savaşlarından I. Dünya Savaşı'nın başına kadar 400 bin kadar muhacir Anadolu'ya göç ederek iskân edilmiştir. Muhacirlerin çoğunluğu Edirne ve Aydın vilayetlerine iskân edilmiştir. Diğerleri ise Karesi, Sivas, Ankara, Konya, Biga, Canik gibi çeşitli vilayetlere yerleştirilmiştir. Bu döneme ait arşiv belgelerinin tamamen tasnif edilmemiş olması nedeniyle şu anda kesin rakamlar vermek oldukça zordur.

Balkan Savaşları sonucunda Balkanlardan Anadolu'ya yapılan göçlerin;

I. Balkanlarda Müslüman nüfusun azalmasına,
II. Osmanlı'da Türkçülük akımının güçlenmesine,
III. Balkanlarda siyasi haritanın değişmesine

durumlarından hangilerine zemin hazırladığı söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

8.

Balkan Savaşları Öncesi Sınırlar

Balkan Savaşları Sonrası Sınırlar

Haritalar dikkate alındığında Osmanlı Devleti ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Balkan Savaşları sonrası Adriyatik Denizi ile bağlantısının kesildiğine
B) Arnavutluk'un Osmanlı Devleti egemenliğinden çıktığına
C) Batı sınırlarının Balkan Savaşları ile daraldığına
D) Balkan Savaşları sonucunda Trakya'nın tamamen kaybedildiğine
E) Bazı devletlerin Balkan Savaşlarıyla Osmanlı aleyhine sınırlarını genişlettiğine

9.

I. Dünya Savaşı'nın Özel Nedenleri

- Fransa'nın Almanya'ya kaptırdığı Alsace Lorraine'i geri almak istemesi
- Avusturya-Macaristan'ın, Rusya'yı Balkanlardan uzaklaştırmak istemesi
- Rusya'nın panslavizm politikası ve sıcak denizlere ulaşma amacı
- İngiltere ve Almanya arasındaki siyasi ve ekonomik rekabet
- İtalya'nın, Akdeniz ve çevresinde yeni sömürgeler ele geçirmek istemesi

I. Dünya Savaşı'nın özel nedenleri ile ilgili verilen bilgilere göre aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

A) Rusya ve Avusturya - Macaristan'ın çıkarları çatışmıştır.
B) Fransa, Almanya'nın yanında savaşa girmek istemiştir.
C) İtalya, Uzak Doğu'da yayılma politikası takip etmiştir.
D) İngiltere, milliyetçilik düşüncesinden etkilenmiştir.
E) İtalya, Almanya tarafından tehdit edilmiştir.

10.

TEHCİR KANUNU

I. Dünya Savaşı'nın bütün hızıyla sürdüğü Çanakkale Cephesi'nde ölüm - kalım mücadelesinin verildiği bir dönemde,Van ve çevresinde isyan eden Ermeniler, bu bölgede yaşayan nüfusun büyük bir bölümünü katlettiler. Osmanlı Hükûmeti bu kargaşaya son vermek için Anadolu'nun çeşitli bölgelerindeki Ermenileri 27 Mayıs 1915'te çıkarılan Tehcir Kanunu ile bir Osmanlı toprağı olan ve savaş alanı dışında kalan Suriye ve Lübnan'a gönderme kararı aldı. Tehcir Kanunu şu dört maddeden meydana geliyordu.

Sefer vakti ordu, kolordu, fırka, kumandan veya vekilleri, mevki kumandanları, hükümetin emirlerine, asayiş ve memleket savunmasına yönelik uygulamalara muhalefet ve direnme görürlerse cezalandırmaya, saldırıları ortadan kaldırmaya yetkili ve zorunludur.

Aynı makamlar askerlik gereği veya casusluk veya ihanetini hissettikleri kasaba halkını tek tek veya toplu olarak mahallelere sevk ve iskân ettirebilirler.

Bu Kanun yayımlandığında yürürlüğe girer.

Bu Kanun'un uygulanmasından Başkumandanlık Vekil-i ile Harbiye Nazırı sorumludur.

Verilen bilgilere göre Tehcir Kanunu ile ilgili;

I. Asayişi bozanların bulundukları bölgelerden sevkleri konusunda askerî makamlara yetki verilmiştir.

II. Anadolu'da huzur ve güven ortamını sağlamak amacıyla çıkarılmıştır.

III. Osmanlı Devleti'nin, savaş döneminde almış olduğu bir karardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

11. **Harita: Çanakkale Muharebeleri haritası**

x Mayınlar — Fransızlar — İtilaf gemileri

\+ Tabyalar — İngilizler — Anzaklar

Çanakkale Muharebeleri haritası dikkate alındığında aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İtilaf Devletleri, Çanakkale'yi denizden geçmeyi denemişlerdir.

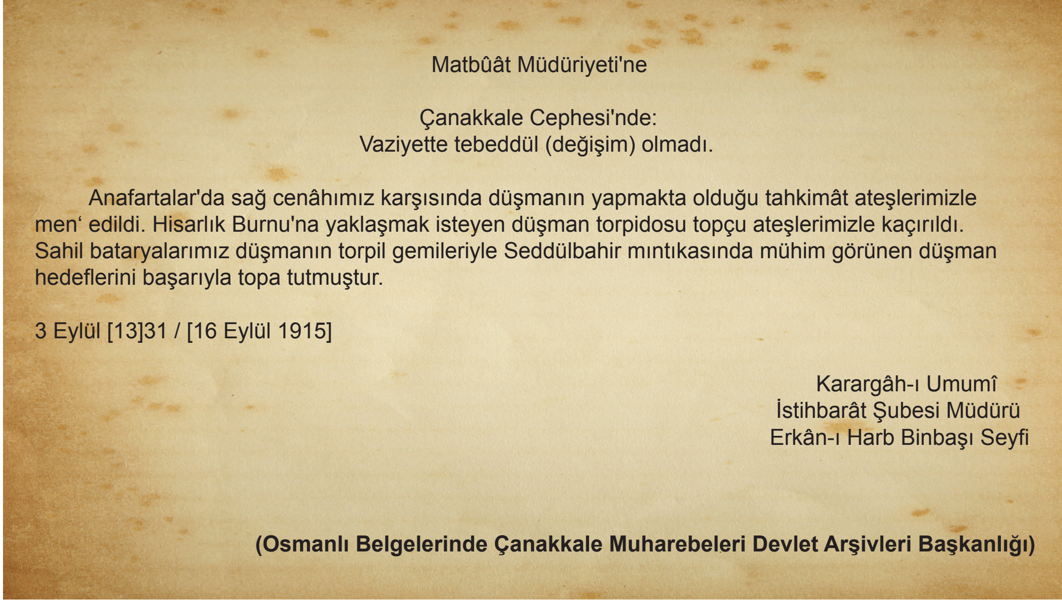
B) Seddülbahir, Kumkale ve Arıburnu'na çıkarma harekâtı düzenlenmiştir.

C) Anzaklar genel olarak Seddülbahir Cephesi'nde bulunmuşlardır.

D) Çanakkale Savaşı'nda hem karada hem denizde savunma tedbirleri alınmıştır.

E) Çanakkale Boğazı'nın güvenliğini sağlamak amacıyla patlayıcı madde yerleştirilmiştir.

12.

Matbûât Müdüriyeti'ne

Çanakkale Cephesi'nde:
Vaziyette tebeddül (değişim) olmadı.

Anafartalar'da sağ cenâhımız karşısında düşmanın yapmakta olduğu tahkimât ateşlerimizle men' edildi. Hisarlık Burnu'na yaklaşmak isteyen düşman torpidosu topçu ateşlerimizle kaçırıldı. Sahil bataryalarımız düşmanın torpil gemileriyle Seddülbahir mıntıkasında mühim görünen düşman hedeflerini başarıyla topa tutmuştur.

3 Eylül [13]31 / [16 Eylül 1915]

Karargâh-ı Umumî
İstihbarât Şubesi Müdürü
Erkân-ı Harb Binbaşı Seyfi

(Osmanlı Belgelerinde Çanakkale Muharebeleri Devlet Arşivleri Başkanlığı)

16 Eylül 1915 tarihli Matbuat Müdürlüğüne gönderilen bu belge incelendiğinde;

I. Anafartalar’da düşmanın engellendiği,

II. Hisarlık Burnu’ndaki Osmanlı mevzilerinin bombalandığı,

III. Seddülbahir’de karşılıklı topçu atışlarının yaşandığı

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve II.
D) II ve III.
E) I, II ve III.

13.

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI 30 EKİM 1918

1. MADDE
Boğazlar İtilaf Devletlerine açılacak, Karadeniz'e girişler serbest olacak, Karadeniz ve Çanakkale'deki istihkâmlar İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecek.

7. MADDE
İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum karşısında, herhangi bir stratejik noktayı işgal hakkına sahip olacak.

12. MADDE
Hükümet haberleşmesi dışındaki telsiz, telgraf ve kablolar İtilaf Devletlerinin denetimi altında olacak.

24. MADDE
Vilayet-i Sitte denilen altı doğu ilinde (Erzurum, Van, Bitlis, Sivas, Harput, Diyarbakır) herhangi bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri buraları işgal hakkına sahip olacak.

I. Dünya Savaşı sonrasında imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nın verilen maddeleri aşağıdaki durumlardan hangisine kanıt olarak gösterilemez?

A) İstanbul'un güvenliği tehlikeye girmiştir.
B) Türk yurdu silahsız, savunmasız bırakılmıştır.
C) Doğu'da Ermeni Devleti'ne zemin hazırlanmıştır.
D) Türk yurdu işgallere açık hâle gelmiştir.
E) Türk halkının işgallere karşı topyekûn direnişe geçmesi engellenmek istenmiştir.

14. **Harita: Mondros Ateşkesi'nden sonra işgal edilen yerler**

Haritaya göre Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgal edilen yerler ve Osmanlı sınırları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Batı Karadeniz'in Yunan işgalinde olduğu
B) Antep, Urfa ve Maraş'ın ilk olarak Fransızlar tarafından işgal edildiği
C) Doğu Trakya'nın Türkiye sınırları dışında kaldığı
D) Anadolu'nun güneyinin İngilizler ve Fransızlar tarafından işgal edildiği
E) Kafkas sınırına yakın yerlerin Rusya tarafından işgal edildiği

15.

I. DÜNYA SAVAŞI'NI BİTİREN ANTLAŞMALARIN ORTAK ÖZELLİKLERİ
● Mağlup devletler yeni kurulan devletlere toprak verdi.
● Yenilen devletlere ağır siyasi, askerî, ekonomik kısıtlamalar getirildi.
● Savaş sonrası imzalanan antlaşmalar barış getirmedi ve II. Dünya Savaşı'na neden oldu.
● Wilson İlkeleri dikkate alınmadı.

Buna göre I. Dünya Savaşı'nın galibi olan devletlerin yenilen devletlere yönelik;

I. askerî açıdan güçlenmelerini engellemek,
II. sınırlarını daraltmak,
III. rejim değişikliği yapmak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmek istedikleri söylenebilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

16. 4 Şubat 1919 tarihinde Alemdar gazetesinin yazarlarından Refii Cevat (Ulunay) M.Kemal Paşa ile Şişli'deki evinde bir görüşme yapar. Refii Cevat bu görüşmeyi şöyle aktarır: "Sorularımı bitirip veda etmek üzere ayağa kalktığımda dedi ki:

– Biraz daha oturunuz lütfen.

– Soracağınız sorular bitti mi?

– Bitti Paşam.

– Bu vatan içine düştüğü bu felâketten nasıl kurtarılır, istiklâline nasıl kavuşturulur? diye bir soru sormanızı beklerdim. Siz sanıyor musunuz ki, savaşı kazanmakla müttefikler aralarındaki bütün sorunları çözmüşlerdir. Aralarındaki asıl rekabet şimdi başlayacaktır. Asırlarca birbirleriyle boğuşan Fransızlarla İngilizleri ortak düşman tehlikesi birleştirdi. Şimdi o eski rekabet bıraktıkları yerden tekrar başlayacaktır. İtalya'nın da başı dertte. Onlar da her an bir iç karışıklık yaşayabilirler. Sonuçta, Anadolu'da başlayacak bir millî direnişle hiçbiri mücadele edecek durumda değildir. Böyle bir mücadelenin tam sırasıdır.

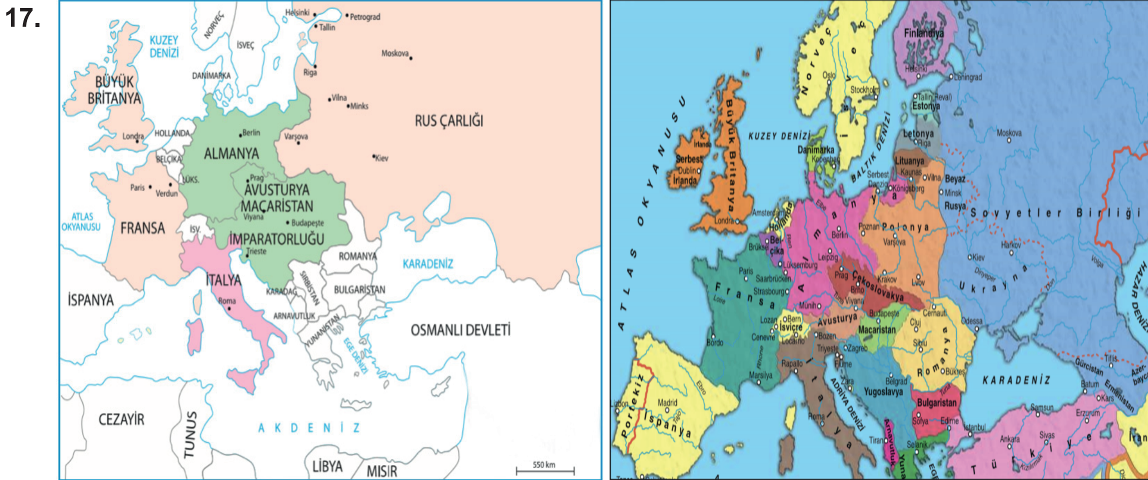
– Paşam, millî direniş... Güzel, ama neyle? Hangi askerle, hangi silâhla, hangi parayla? Malesef Paşam, kupkuru bir çölden farksız oldu bu güzel vatanımız.

– Öyle görünür Refii Cevat Bey, öyle görünür. Ama çölden bir hayat çıkarmak lâzımdır. Çöl sanılan bu âlemde saklı ve kuvvetli hayat vardır… Eksik olan şey teşkilâttır. Bu teşkilât organize edilebilirse vatan da millet de kurtulur.

Mustafa Kemal Atatürk'ün "Çöl sanılan bu âlemde saklı ve kuvvetli hayat vardır." **sözü ile aşağıdakilerden hangisini vurguladığı söylenebilir?**

A) Türk Milletini
B) Mebusan Meclisini
C) İttihat ve Terakki Cemiyetini
D) Ekonomik gücü
E) İstanbul Hûkümetini

17.

I. Dünya Savaşı'ndan Önce Avrupa

I. Dünya Savaşı'ndan Sonra Avrupa

I. Dünya Savaşı öncesi ve sonrasına ait iki harita birlikte değerlendirildiğinde,

I. Polonya, Çekoslovakya, Litvanya yeni kurulan devletlerdendir.
II. Avusturya – Macaristan İmparatorluğu parçalanmıştır.
III. Avusturya – Macaristan İmparatorluğu topraklarının bir kısmını Yugoslavya almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III. E) I, II ve III.

18. 18 Ocak 1919'da I. Dünya Savaşı'nı kaybeden devletlerle yapılacak olan barışın esaslarını görüşmek üzere Paris Barış Konferansı toplandı. Konferansa otuz iki devlet katıldı. İtilaf Devletlerinin daha önceden gizli antlaşmalarla yaptıkları paylaşım planları üzerinde kendi aralarında görüş ayrılıkları yaşanmaya başladı. İngiltere, I. Dünya Savaşı'nda Yunanistan'ı İtilaf Devletlerine çekebilmek için, Yunanlılara İzmir ve çevresini vadetmişti. Fakat St. Jean De Maurienne Antlaşması ile bu bölge İtalyanlara bırakıldı.

Megali İdea (Büyük Yunanistan) düşüncelerini gerçekleştirmeyi hedefleyen Yunanlılar, konferansta İzmir ve çevresinin kendilerine verilmesini istedi. İngiltere, sömürgelerine giden ticaret yolları üzerinde İtalya gibi güçlü bir ülke yerine, kendisine tehlike oluşturmayacak Yunanistan'ı tercih etti. İzmir'in Yunanistan tarafından işgali, konferansa katılan diğer devletler tarafından kabul edildi.

Verilen metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yer almamaktadır?

A) Paris Konferansının toplanma amacı nedir?

B) I. Dünya Savaşı sırasında İzmir ve çevresi neden İtalya'ya vadedilmiştir?

C) Yunanistan'ın İzmir ve çevresini istemesinin nedeni nedir?

D) İngiltere'nin, İzmir ve çevresini Yunanistan'a vermek istemesinin nedeni nedir?

E) Paris Konferansı'nda İzmir ve çevresi hangi devlete bırakılmıştır?

19.

Wilson İlkeleri

1. Barış antlaşmalarında ve diplomaside açıklık olacak.
2. Ekonomik sınırlandırmalar kaldırılacak.
3. Ülkelerin silahsızlanmalarını sağlayacak karşılıklı güvenceler verilecek.
4. Galip devletler mağlup devletlerden toprak ya da savaş tazminatı almayacak.
5. Devletlerarası barışı sağlamak amacıyla Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) kurulacak.
6. Osmanlı Devleti'nin Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerinde Osmanlı egemenliği sağlanacak, Türklerin çoğunlukta olmadığı bölgelerde ise buradaki milletlerin kendi kendini yönetme hakkı olacak.
7. Boğazlar bütün milletlerin gemilerine açık olacak ve bu durum milletlerarası kontrol altında bulunacak.

1917 yılında ABD Başkanı Woodrow Wilson tarafından yayımlanan ve savaşın gidişatına etki eden bu ilkelere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Gizli antlaşmalara karşı çıkılmıştır.

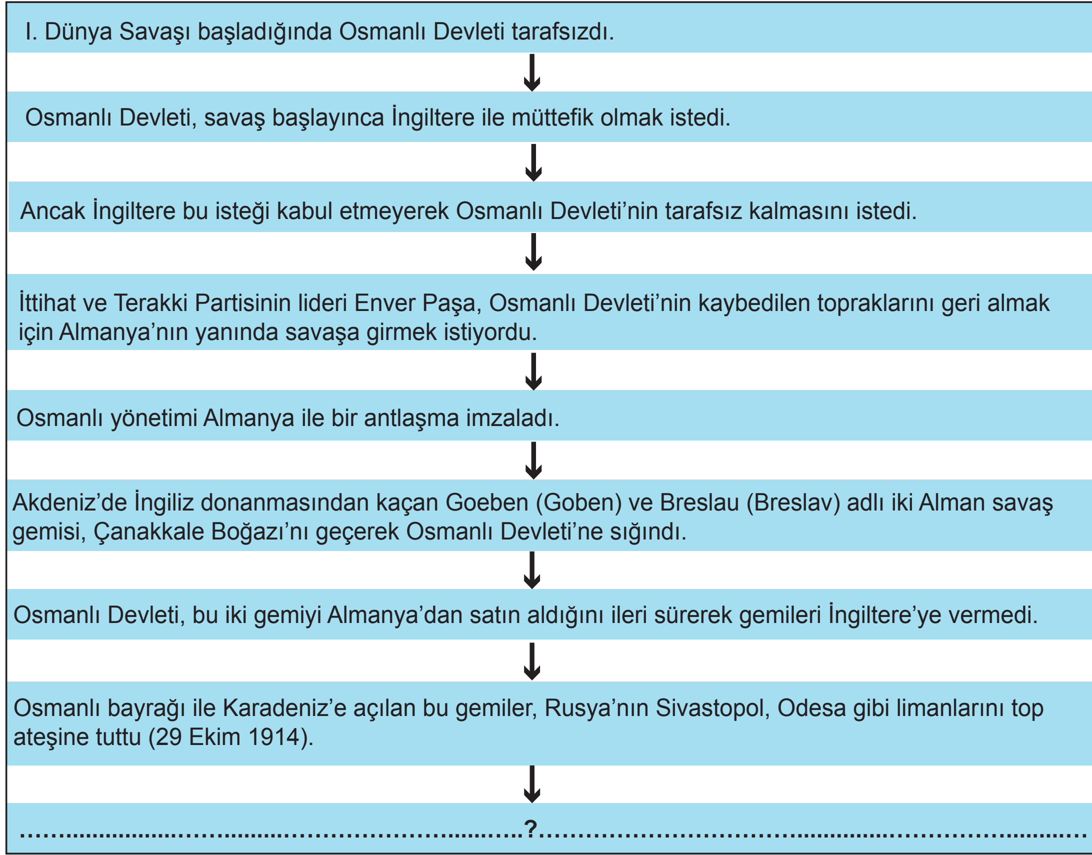
B) Sınırların değişmemesi gerektiği vurgulanmıştır.

C) Manda ve himaye anlayışının kaldırılmasına karar verilmiştir.

D) Uluslararası bir teşkilat vasıtasıyla savaşların engellenmesi istenmiştir.

E) Milletlerin kendi kaderini tayin etme hakkının olduğu ifade edilmiştir.

20.

Bu diyagramda boş bırakılan yere gelmesi gereken ifade aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) Osmanlı Devleti İngiltere’ye askerî destek verdi.
B) İngiltere, bu gemilerin kendilerine verilmesini istedi.
C) İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti’ne karşı savaş ilan etti.
D) İtilaf Devletleri, Osmanlı topraklarını savaş sürecinde paylaştı.
E) Almanya’nın bulunduğu grup güç kaybına uğradı.